

Fer petar la llengua

En l'acte de la comunicació oral, l'expressió lingüística pot rebre el suport de diversos recursos, els uns, com és ara l'entonació i les pauses, directament relacionats amb el llenguatge, i els altres que ja es poden considerar extralingüístics del tot, com és ara els gestos i els moviments. La utilització d'aquests darreres recursos, considerant el seu caràcter visual, no és possible en la comunicació radiofònica, que té la veu com a recurs exclusiu, és a dir, el llenguatge oral pròpiament dit, reforçat i matisat amb pauses i silencis, l'entonació, el to, les inflexions i el volum de la veu, etc.

L'estil de locució que sembla predominar en les relativament nombroses emissores radiofòniques que avui emeten programes en català, es caracteritza per una manca de sobrietat, com si els locutors i les locutores, en general, es ressentissin de la privació d'aquests recursos auxiliars de l'expressió lingüística que són el gest, el somriure, la mirada... I és, potser, per això, que molts d'ells tendeixen a abusar de la rialla franca, àdhuc de la hilaritat més desfermada —amb què una entrevista radiofònica es confon amb una tertúlia casolana—, de les inflexions desmesurades de veu, sovint del crit i fins de l'esgarip, de l'arrosegament de certs sons consonàntics —per exemple, el de la *r*... Teòricament, tots aquests recursos són l'expressió d'una envejable desimboltura, de dinamisme, de familiaritat amb el mitjà, però fatalment condueixen a la seva banalització i amaguen segurament, en realitat, l'absència de qualitats més essencials.

Hi ha, encara, un altre recurs de què usen avui alguns locutors de ràdio, i que ens sembla realment detonant: i és que fan petar la llengua. En certes pauses, o abans d'iniciar un determinat període, com si volguessin subratllar amb un èmfasi anticipat la importància i l'expressió precisa de la idea que es disposen a comunicar, emeten com un esclafit que té molta semblança amb el so que expressa contrarietat i que designem amb la frase verbal *tocar l'ase*. És cert que es tracta d'un tic que avui sembla força general i que observem en la locució de força de les persones que intervenen esporàdicament —com a invitats o entrevistats— en els programes de ràdio. Els locutors, però, que són uns professionals de la paraula, l'haurien d'evitar i cercar l'expressivitat en d'altres recursos dignes de llur professionalitat.

Albert Jané